

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ: ДІАГНОСТИЧНА ФУНКЦІЯ

Плохута Т. М., викладач кафедри іноземних мов СумДУ

Педагогічна діагностика та її невід'ємний засіб – тестовий контроль – базуються на глибоких історичних коренях і культурно-педагогічних традиціях, які у радянські часи з кінця 30-х років ХХ століття були штучно виведені за рамки вітчизняної освітньої практики, в результаті чого багато викладачів опинилися поза межами справжньої діагностичної культури як важливої складової практичної педагогічної діяльності.

Зазначене вище можна пояснити тривалим традиційним використанням у вітчизняній теорії навчання лише терміну «контроль» як родового поняття, «перевірки» як процесу контролю, «оцінки» як кількісної фіксації виявленого рівня знань, умінь та навичок.

Сутність діагностики навчання полягає, по-перше, у виявленні рівня знань, умінь, навичок, способів діяльності учнів і студентів, по-друге, в аналізі умов і способів перебігу дидактичного процесу, по-третє, у виявленні причин допущених помилок і недоліків та, найголовніше, у прогнозуванні подальшого розвитку як особистості студента, так і процесу навчання.

На сучасному етапі розвитку педагогічної діагностики тестування стає найбільш оперативним і достатньо об'єктивним методом вимірювання навчальних досягнень.

До числа основних функцій педагогічного контролю відносять контролюючу, навчальну, виховну, мотиваційно-спонукальну і розвивальну функції контролю. Список досить традиційний, оскільки орієнтований виключно на традиційні засоби контролю.

Поява тестів спричинила певне розширення переліку – введення ще однієї функції контролю – діагностичної.

Діагностична функція витікає безпосередньо з самої суті будь-якого контролю, але при тестовому вона проявляється ще й у тому, що він націлений на виявлення прогалин і недоліків у підготовці того, хто навчається, і прийняття за результатами діагностики деяких управлінських рішень, необхідних для вдосконалення навчального процесу.

Окрім виявлення прогалин і недоліків до сфери діагностики відносяться встановлення їх причин, отримання науково обґрунтованої інформації про характер труднощів, що виникли у

студента в процесі виконання тесту.

Активізація ролі діагностичної функції є, поза сумнівом, найважливішою умовою підвищення якості сучасного навчального процесу шляхом його індивідуалізації.

Завдяки детальному аналізу характеру утруднень педагогічна тестова діагностика відкриває нові можливості в індивідуалізації процесу навчання, який набуває диференційованого характеру не на словах, а на ділі. Кожен студент має приступати до вивчення нового матеріалу незалежно від інших тільки після усунення усіх труднощів і недоліків, що перешкоджають засвоєнню наступних розділів курсу. Темп навчання стає гнучкішим: ті, хто знають більше, просуваються швидше, ті, хто знають менше, змушені витратити додатковий час і зусилля для усунення недоліків підготовки. Кінець кінцем систематичне усунення недоліків і виявлення характеру труднощів, що зумовили їх появу, не може не позначитися на якості підготовки студентів, змінюючи її в сторону підвищення.

Діагностику, контроль й оцінювання навчальної діяльності студентів найчастіше викладач здійснює одноосібно. Студентів, як правило, не залучають до цієї роботи, і вони є лише об'єктами вимірювання, їх не завжди навчають самостійно користуватися зазначеними методами. Критерії, за якими викладач оцінює навчально-пізнавальні досягнення студентів, значною мірою не відомі останнім. Іноді самі викладачі не усвідомлюють застосованих ними мірил, які досить часто є випадковими й залежать від обставин, настрою викладача, що змінюється, його суб'єктивного відношення до особистості студента. Як результат – випускники ВНЗ не володіють в повному обсязі формами самодіагностики, самоконтролю й самооцінювання процесу та результатів власної діяльності.

У контексті ідей особистісно зорієнтованого евристичного навчання з пріоритетом пізнавально-творчої самостійності студентів і діагностичного підходу до вимірювання їх навчальних досягнень, проблема контролю й оцінювання мають набути нового змісту: студент перетвориться з об'єкта контрольної-оцінної діяльності викладача на її повноправного суб'єкта, самоконтроль і самооцінювання стати невід'ємними складовими педагогічної діагностики, мають змінитися і пріоритети у розробці критеріїв, показників та рівнів якості пізнавально-творчих (навчальних) здобутків студентів.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. / Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 181-183.